

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ
ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

јули, 2018 година

СОДРЖИНА

Резиме	2
I. Реален сектор	
Индустриско производство	3
Број на работници во индустријата	4
Деловни тенденции во преработувачката индустрија	5
Број на издадени одобренија за градење и предвидена вредност на објектите	6
Инфлација	6
Берзански цени	7
2. Надворешнотрговска размена	
Извоз	8
Увоз	9
Салдо на трговска размена	10
Валутна структура	11
3. Фискален сектор	
Буџетски приходи според економската класификација	11
Приходи по буџетски корисници	13
Буџетски расходи според економската класификација	14
Расходи по буџетски корисници	15
Буџетско салдо	17
4. Социјален сектор	
Нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ	17
Плати	18
Пензии	19
5. Монетарен и финансиски сектор	
Примарни пари	20
Депозитен потенцијал	20
Кредити на банките	21
Каматни стапки на депозитни банки	21
Пазар на капитал	22
Девизни резерви	22

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

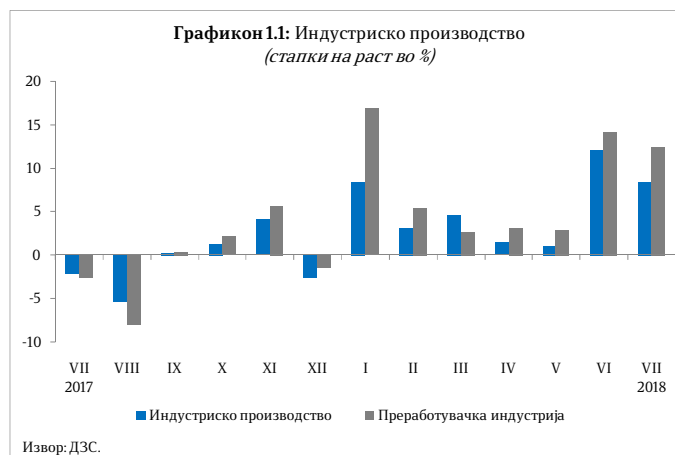
јули, 2018 година

- Индустриското производство во јули 2018 година забележа раст од 8,4% во споредба со јули 2017 година;
- Потрошувачките цени во јули 2018 година се зголемија за 1,7% во однос на јули 2017 година, по годишниот раст од 1,4% во јуни 2018 година. Просечната стапка на инфлација во периодот јануари - јули 2018 година изнесува 1,5%;
- Во периодот јануари – јули 2018 година извозот забележа раст од 14,5%, а увозот од 11,9%, што резултираше со зголемување на трговскиот дефицит за 4,5%, споредено со истиот период од 2017 година;
- Вкупните приходи на Буџетот во првите седум месеци од 2018 година изнесуваа 106.248 милиони денари, односно 16,0% од БДП, што претставува поголемо остварување за 4,6% во однос на истиот период од 2017 година;
- Вкупните расходи на Буџетот во првите седум месеци од 2018 година изнесуваа 113.745 милиони денари, односно 17,1% од БДП, што е за 1,3% повеќе во однос на истиот период лани;
- Вкупните кредити на банките во јули 2018 година се зголемија за 6,2% во споредба со јули 2017 година, а вкупниот депозитен потенцијал на банките оствари раст од 11,3%.

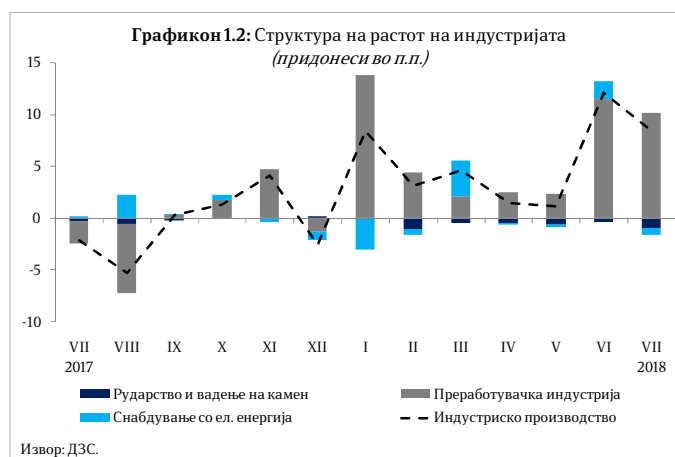
1. РЕАЛЕН СЕКТОР

Индустриско производство

Индустриското производство во јули 2018 година забележа раст од 8,4% во споредба со јули 2017 година. Растот во целост се должи на позитивните движења во секторот Преработувачка индустрија, каде што производството е зголемено за 12,5% и придонес во растот од 10,2 п.п., а истиот е ублажен со падот во секторите Рударство и вадење камен од 11,5% и негативен придонес од 1,0 п.п., како и Снабдување со ел. енергија, гас, пареа и климатизација од 6,3 п.п. и негативен придонес во растот од 0,7 п.п..

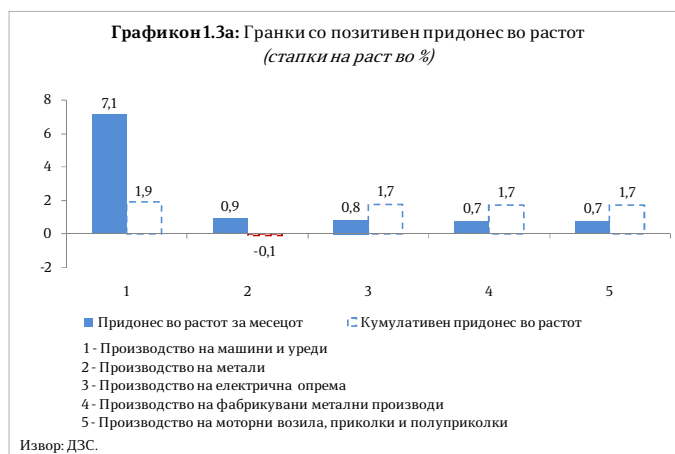
Зголемено производство во јули бележат 17 од вкупно 27 индустриски гранки кои сочинуваат 71,5% во структурата на вкупното производство, што укажува дека растот е на широка основа (диверзифициран). Производството во гранките со повисока додадена вредност продолжува да има доминантен придонес во растот, па така производство на моторни возила, машини и уреди, електрична опрема и фабрикувани метални производи и натаму бележат високи стапки на раст. Вкупниот позитивен придонес во растот на овие четири гранки во јули 2018 година изнесува 9,4 п.п., додека придонесот на сите останати гранки (13) со раст изнесува 4,5 п.п.. Од гранките со двоцифрено учество во структурата, зголемување на производството е забележано кај производството на машини и уреди од 54,8% (придонес од 7,1 п.п.) и производството на прехранбени производи од 1,7% (придонес од 0,2 п.п.), додека гранката снабдувањето со ел. енергија, гас, пареа и климатизација забележа пад од 6,3% (придонес од -0,7 п.п.).

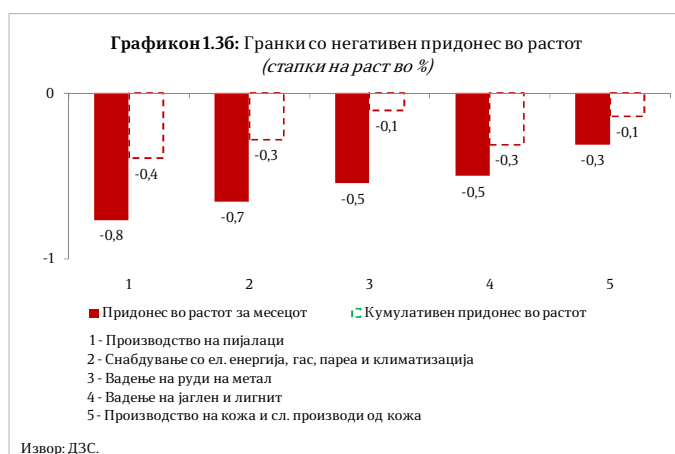
Согласно податоците по наменски групи, раст е забележан во групите: Трајни производи за широка потрошувачка од 26,7% (придонес од 0,7 п.п.), Капитални производи од 25,3% (придонес од 5,4 п.п.) и Интермедијарни производи, освен енергија од 16,1% (придонес од 4,8 п.п.); додека намалување на производството има

кај групите Енергија од 9,2% (придонес од -1,1 п.п.) и Нетрајни производи за широка потрошувачка од 1,8% (придонес од -0,6 п.п.).

На кумулативна основа, индустриското производство во првите седум месеци од 2018 година бележи раст од 5,5%, што во целост се должи на растот во секторот Преработувачка индустрија од 7,9% и придонес од 6,4 п.п., но истиот е ублажен со падот во секторите Рударство и вадење камен од 6,7% и негативен придонес од 0,6 п.п., како и Снабдување со ел. енергија, гас, пареа и климатизација од 2,7% и негативен придонес од 0,3 п.п..

Податоците од анализата по гранки укажува дека раст е забележан кај 14 од вкупно 27 гранки, кои сочинуваат 52,5% во структурата на вкупното индустриско производство. Од гранките со двоцифрено учество во структурата, раст е забележан кај производството на машини и уреди од 14,6% (придонес од 1,9 п.п.) и производство на прехранбени производи од 0,5% (придонес од 0,1 п.п.), додека пад е забележан единствено кај снабдувањето со ел. енергија, гас, пареа и климатизација од 2,7% (придонес од -0,3 п.п.).

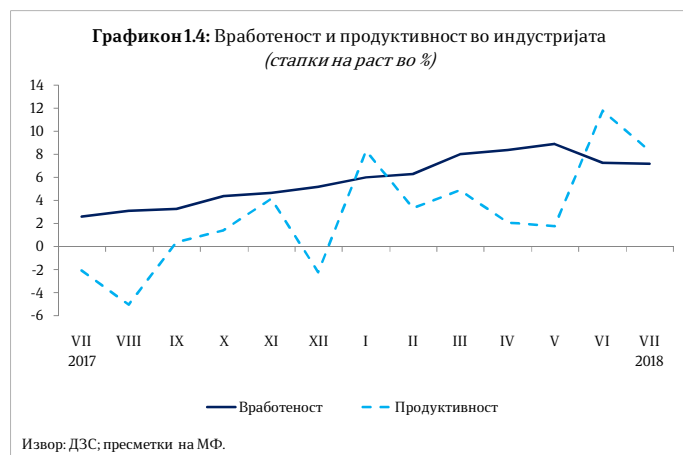

Кај наменските групи, растот главно е резултат на зголеменото производство во групата Капитални производи од 22,3% (придонес од 4,8 п.п.) и истиот е поддржан од растот на производството кај групата Трајни производи за широка потрошувачка од 42,1% (придонес од 1,0 п.п.), како и кај групата Интермедијарни производи, освен енергија од 2,7% (придонес од 0,8 п.п.). Растот е ублажен со падот на производството кај групите Енергија од 4,9% (придонес од -0,6%) и Нетрајни производи за широка потрошувачка од 1,2% (придонес од -0,4 п.п.).

Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата на годишно ниво во јули 2018 година е зголемен за 7,2%. Растот главно се должи на зголемениот број работници во секторот Преработувачка индустрија од 7,9% и е поддржан со растот во секторот Рударство и вадење на камен од 2,1%, додека во секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација е забележан пад од 0,7%.

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во јули 2018 година во однос на истиот период минатата година покажуваат дека зголемување на бројот на работници има кај групите: Капитални производи од 24,3%, Интермедијарни производи, освен енергија од 12,0% и Нетрајни производи за широка потрошувачка од 1,5%. Пад е забележан кај групите Трајни производи за широка потрошувачка од 1,8% и Енергија од 1,1%.

Бројот на работници во периодот јануари - јули 2018 година бележи раст од 7,4%, што главно се должи на зголемениот број работници во секторот Преработувачка индустрија од 8,3%, но и во секторот Рударство и вадење камен од 1,3%, додека бројот на работници во секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација е намален за 0,4%.

Во првите седум месеци од 2018 година, раст на бројот на работници е забележан кај наменските групи: Капитални производи од 23,0%, Интермедијарни производи, освен енергија од 14,0%, Нетрајни производи за широка потрошувачка од 1,5% и Трајни производи за широка потрошувачка од 0,1%. Пад на бројот на работници е забележан единствено во групата Енергија од 0,8%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Економската состојба на деловните субјекти во јули 2018 година е поповолна во однос на претходниот месец, како и во однос на јули 2017 година.

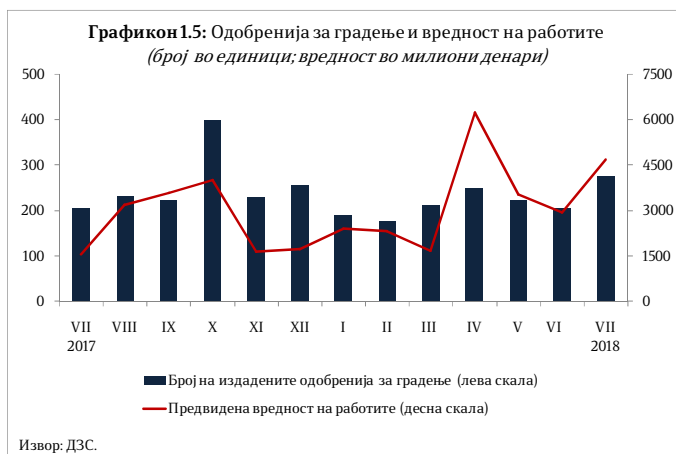
Просечното искористување на капацитетите на деловните субјекти во јули 2018 година изнесува 67,9%, што претставува зголемување во однос на јуни 2018 година, кога изнесувало 67,8%. На годишно ниво, искористеноста на капацитетите е зголемена за 2,6 п.п..

Најголемо влијание врз ограничувањето на обемот на производството во јули имаат следните фактори: недостигот на квалификувана работна сила со 24,5%, недоволната домашна побарувачка со 17,1%, недоволната странска побарувачка со 15,2%, неизвесното економско окружување со 11,7%, финансиските проблеми со 11,0% и конкурентниот увоз со 7,5%.

Состојбата на обезбеденоста на производството со порачки во јули 2018 година во однос на јуни 2018 година е поповолна, очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се поповолни споредено со претходниот месец, а залихите на готови производи на месечно ниво се зголемени.

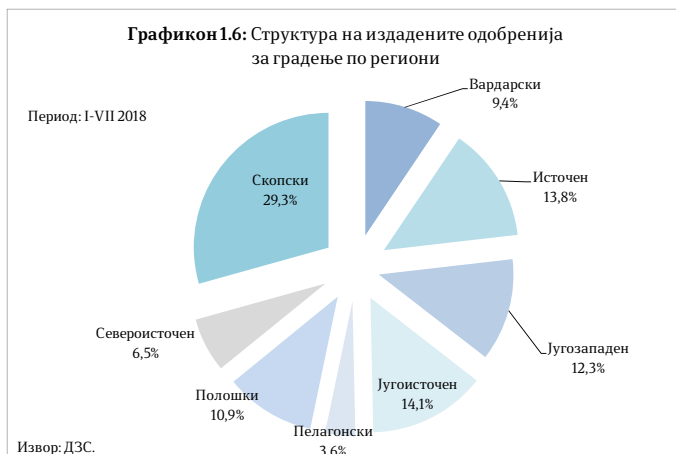
Број на издадени одобриенија за градење и предвидена вредност на објектите

Во јули 2018 година издадени се вкупно 276 одобриенија за градење, што претставува зголемување од 34,6% споредено со јули 2017 година и со претходниот месец, кога биле издадени по 205 одобриенија за градење. Предвидената вредност на објектите според издадените одобриенија за градење во однос на истиот период од 2017 година бележи раст од 200,4%. На месечна основа, вредноста на објектите се зголеми за 58,6%.

Анализирано по видови објекти, од вкупниот број издадени одобриенија за градење, 146 (или 52,9%) се наменети за објекти од високоградба, 39 (или 14,1%) за објекти од нискоградба и 91 (или 33,0%) за објекти за реконструкција.

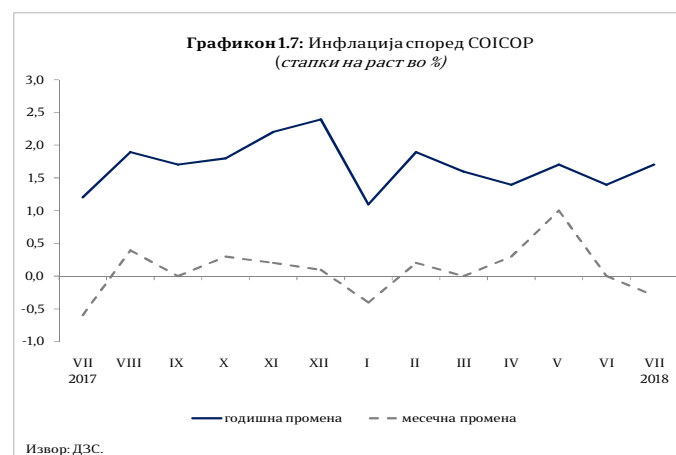
Анализирано по типови инвеститори, од вкупно 276 издадени одобриенија за градба, на 161 објект (или 58,3%) како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 115 објекти (или 41,7%) инвеститори се деловни субјекти. Во јули 2018 година предвидена е изградба на 648 станова, со вкупна корисна површина од 53.243 м². Бројот на предвидени станова за изградба во јули во однос на јуни 2018 година бележи раст од 17,0%, а на годишна основа од 208,6%.

Инфлација

Потрошувачките цени во јули 2018 година се зголемија за 1,7% во однос на јули 2017 година, по годишниот раст од 1,4% во јуни 2018 година. Просечната стапка на инфлација во периодот јануари - јули 2018 година изнесува 1,5%.

Категоријата Храна и безалкохолни пијалаци, која има

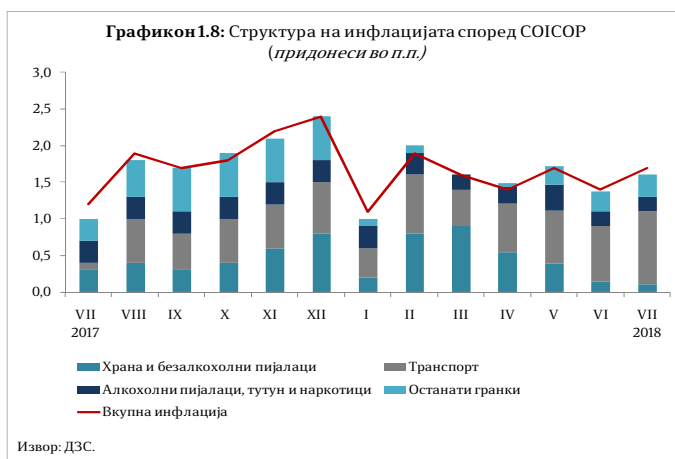
најголемо учество при пресметката на Индексот на трошоците на животот, во јули забележа годишен раст на цените од 0,2%, при што највисок раст имаа цените на месото (за 3,3%) и млекото, сирењето и јајцата (за 2,4%).

Највисок годишен раст на цените во јули 2018 година е забележан во категоријата Транспорт од 11,9% следена со порастот на цените во категориите: Алкохолни пијалаци, тутун и наркотици од 4,6%, Рекреација и култура од 2,9%, Мебел, покуќнина и одржување на покуќнина од 2,2%, Ресторани и хотели од 1,8%, Комуникации од 1,0%, Здравје од 0,8%, Останати стоки и услуги од 0,6% и Домување, вода, електрика, гас и други горива од 0,1%.

Годишен пад на цените во јули 2018 година е регистриран во категоријата Облека и обувки од 0,2%. Цените во категоријата Образование останаа непроменети.

Потрошувачките цени во јули 2018 година се намалени за 0,3% во однос на претходниот месец. Притоа, намалување на цените на месечно ниво е забележано во категориите: Храна и безалкохолни пијалаци од 1,3%, Облека и обувки од 0,3% и Мебел, покуќнина и одржување на покуќнина од 0,3%.

Раст на цените на месечна основа е регистриран во категориите: Транспорт од 1,7%, Рекреација и култура од 1,0%, Ресторани и хотели од 0,8%, Алкохолни пијалаци, тутун и наркотици од 0,3% и Останати стоки и услуги од 0,1%.

Цените во категориите: Здравје, Комуникации, Образование и Домување, вода, електрика, гас и други горива останаа непроменети.

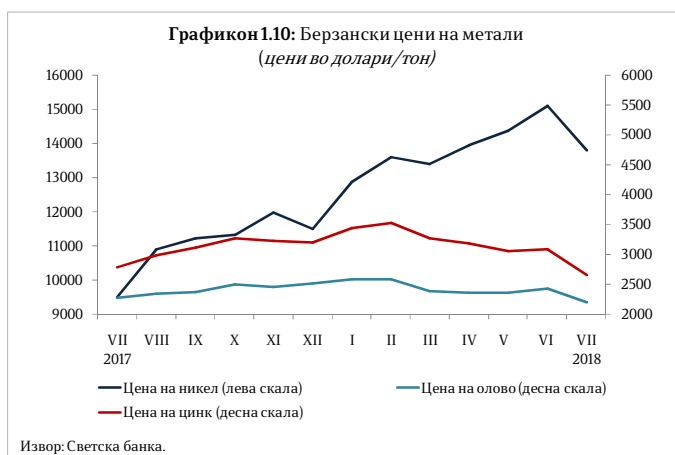
Цените на мало во јули 2018 година во однос на истиот месец претходната година се зголемени за 3,3%, а на месечна основа се зголемени за 0,4%. Цените на мало во периодот јануари - јули 2018 година се повисоки за 3,0%.

Берзански цени

Цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи во јули 2018 година споредено со претходниот месец се намали за 1,1% и изнесува 74,4 долари за барел. На годишна основа, цената на нафтата бележи раст од 52,8%. Цената на природниот гас во јули 2018 година во однос на јуни 2018 година се намали за 0,6%.

Што се однесува до металните производи, никелот како значаен извозен производ, во јули 2018 година се тргуваше со просечна цена од 13.794 долари за еден метрички тон (\$/мт) и во однос на претходниот месец бележи намалување на цената од 8,7%. Во однос на јули 2017 година, цената на никелот е повисока за 45,3%. Покрај никелот, цените на алуминиумот и оловото исто така бележат намалување на месечна основа од 7,0% и 9,4%, соодветно. Останатите основни метали во јули 2018 година споредено со претходниот месец бележат намалување на цените. Така, цената на цинкот се намали за 14,0%, на калајот за 4,5% и на бакарот за 10,3%. Цената на железната руда во јули е намалена за 0,6% на месечна основа.

Благородните метали во јули 2018 година бележат пад на цените на месечна основа. Така, цената на златото се намали за 3,4%, на платината за 6,0% и на среброто за 4,8%.

Цената на пченицата на светските берзи во јули 2018 година споредено со јуни 2018 година се зголеми за 0,4%, додека цената на пченката се намали за 5,2%.

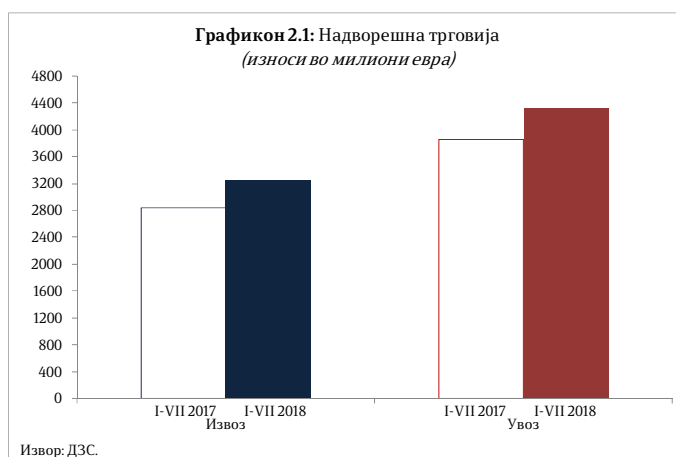
2. НАДВОРЕШНОТРГОВСКА РАЗМЕНА

Вкупната надворешнотрговска размена во првите седум месеци од 2018 година изнесува 7.561,4 милиони евра, што претставува раст од 13,0% во однос на истиот период минатата година.

Во периодот јануари – јули 2018 година, најголемо учество во вкупната размена има размената на Република Македонија со Европската унија (ЕУ 28), кое изнесува 72,0%, што претставува зголемување за 1,4 п.п. во однос на истиот период претходната година.

Извоз

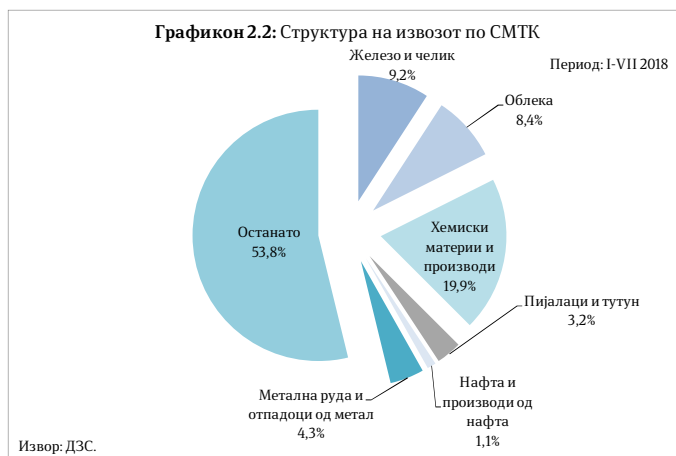
Вредноста на извезените стоки во периодот јануари - јули 2018 година изнесува 3.247,8 милиони евра и бележи раст од 14,5% (412,4 милиони евра) во однос на истиот период во 2017 година, а физичкиот обем на извозот бележи раст од 5,5%.

Вредноста на извезените стоки во јули 2018 година изнесува 480,8 милиони евра и бележи раст од 15,6% (65,0 милиони евра) во однос на истиот месец претходната година, а физичкиот обем на извозот се зголемил за 2,3%.

Анализирано на месечно ниво, извозот во јули 2018 година бележи пад од 0,4% (2,1 милион евра) во однос на претходниот месец, а доколку се изврши сезонско прилагодување на извозот, истиот регистрира месечен раст од 3,2%.

Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во периодот јануари – јули 2018 година се: хемиски материји и производи, железо и челик, облека, метална руда и отпадоци од метал, пијалаци и тутун и нафта и производи од нафта. Овие шест групи производи сочинуваат 46,2% од вкупниот извоз на државата.

Анализирано според економските групации на земјите, извозот во периодот јануари – јули 2018 година споредено со истиот период од 2017 година, бележи раст кај групациите: ЕУ 28, ЕФТА, Организација на земјите извознички на нафта и нафтени деривати, Западен Балкан и Северноамериканска зона на слободна трговија, додека пад има кај групациите: Организација за економска соработка на земји од Азиско - пацифичкиот регион и Заедница на независни држави. Извозот во ЕУ 28 бележи раст од 16,7% на годишно ниво, а кај земјите од Западен Балкан истиот бележи раст од 8,0%, при што извозот на стоки во ЕУ 28 и земјите од Западен Балкан во вкупниот извоз на Република Македонија учествува со 83,1% и 10,5% соодветно.

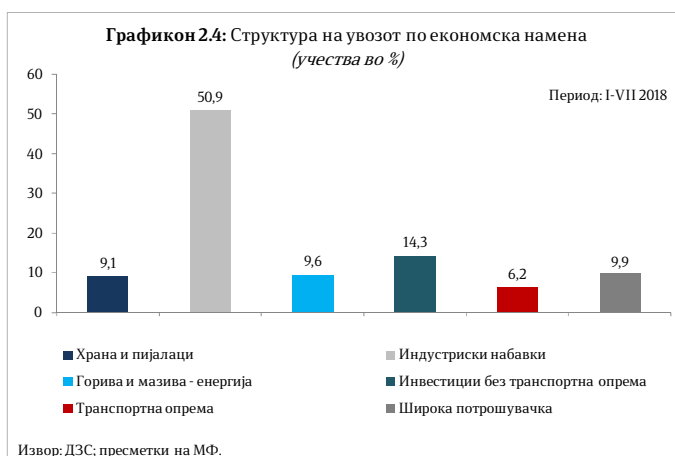

Увоз

Вредноста на увезените стоки во периодот јануари – јули 2018 година изнесува 4.313,6 милиони евра и бележи раст од 11,9% (458,1 милион евра) во однос на истиот период од 2017 година, а физичкиот обем на увозот бележи пад од 4,3%.

Вредноста на увозот во јули 2018 година изнесува 640,1 милион евра, што претставува раст од 16,4% (90,2 милиона евра) во однос на истиот месец од 2017 година, а увезените количини стоки се зголемени за 10,8%.

Анализирано на месечно ниво, увозот во јули 2018 година бележи пад од 0,3% (1,6 милиони евра) во однос на претходниот месец, а доколку се изврши сезонско прилагодување на увозот, истиот регистрира месечен пад од 2,5%.

Табела 2.1 Преглед на извозот и увозот на селектирани групи производи

Извоз на нафта и производи од нафта*)				
	I - VII - 2017	I - VII - 2018	Салдо	Стапки во%
.000 Т	64,8	79,4	14,6	22,5
Мил. ЕУР	27,2	37,1	9,9	36,4
Мил.\$	29,9	44,6	14,8	49,4

*)Претходни податоци

Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I - VII - 2017	I - VII - 2018	Салдо	Стапки во%
.000 Т	589,5	556,1	-33,5	-5,7
Мил. ЕУР	248,3	288,2	39,9	16,1
Мил.\$	271,5	345,9	74,5	27,4

Извоз на хемиски производи*)				
	I - VII - 2017	I - VII - 2018	Салдо	Стапки во%
.000 Т	25,8	14,9	-10,9	-42,2
Мил. ЕУР	593,7	646,0	52,3	8,8
Мил.\$	650,3	777,3	126,9	19,5

*)Претходни податоци

Увоз на хемиски производи*)				
	I - VII - 2017	I - VII - 2018	Салдо	Стапки во%
.000 Т	16,5	17,8	1,3	7,8
Мил. ЕУР	103,3	120,4	17,1	16,5
Мил.\$	112,7	145,0	32,3	28,7

Извоз на железо и челик *)				
	I - VII - 2017	I - VII - 2018	Салдо	Стапки во%
.000 Т	409,7	435,8	26,1	6,4
Мил. ЕУР	268,0	297,8	29,8	11,1
Мил.\$	294,4	357,3	62,8	21,3

*)Претходни податоци

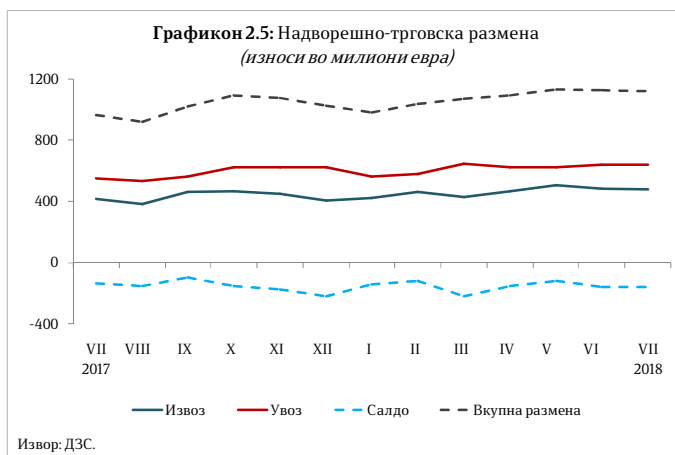
Увоз на железо и челик*)				
	I - VII - 2017	I - VII - 2018	Салдо	Стапки во%
.000 Т	427,5	503,5	76,0	17,8
Мил. ЕУР	217,0	275,9	59,0	27,2
Мил.\$	237,8	332,5	94,8	39,9

Салдо на трговска размена

Во периодот јануари - јули 2018 година, трговскиот дефицит се зголеми за 4,5% односно 45,8 милиони евра споредено со истиот период минатата година.

Во јули 2018 година, трговскиот дефицит се зголеми за 18,8% односно 25,2 милиона евра споредено со јули 2017 година.

Доколку салдото на извозот и увозот на стоки го анализираме

по економска намена, зголемувањето на дефицитот е резултат од проширувањето на негативното салдо во размената со индустриски набавки, стоки за инвестиции без транспортна опрема, горива и мазива и храна и пијалаци, како и намалувањето на позитивното салдо во размената со стоки за широка потрошувачка. Од друга страна, кон намалување на дефицитот дејствуваше зголемувањето на позитивното салдо во размената со транспортна опрема.

Во периодот јануари – јули 2018 година, 93,3% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Велика Британија, Грција, Кина и Србија, а потоа следуваат: Турција, Италија, Јужна Африка, Полска, САД и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово, Белгија и Шпанија.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 87,9% од трговската размена во периодот јануари – јули 2018 година е реализирана во евра, што во однос на истиот период од 2017 година претставува зголемување за 0,6 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 93,2% и 84,0%, соодветно, при што застапеноста на еврото во извозот е зголемена за 0,5 п.п., додека застапеноста на еврото кај увозот е зголемена за 0,6 п.п. во однос на периодот јануари – јули 2017 година.

увоз	I - VII - 2017					I - VII - 2018					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
	валута	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари		
ЕУР	2.538,0	3.214.092.973	61,5977	197.980.734.714	83,4	2.564,6	3.623.025.999	61,5238	222.902.326.986	84,0	408.933.027	12,7
УСД	1.081,1	665.410.389	56,4704	37.575.990.811	15,8	894,2	781.112.167	51,0972	39.912.644.617	15,0	115.701.778	17,4
ГБП	2,7	12.282.856	71,3239	876.061.199	0,4	3,8	17.608.923	69,8354	1.229.726.162	0,5	5.326.067	43,4
ЕУР+УСД+ГБП	3.621,8			236.432.786.725	99,2	3.462,6			264.044.697.766	99,5		
вк извоз:	3.630,3			237.504.493.310	100,0	3.473,0			265.389.025.459	100,0		11,7

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

3. ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Буџетски приходи според економската класификација

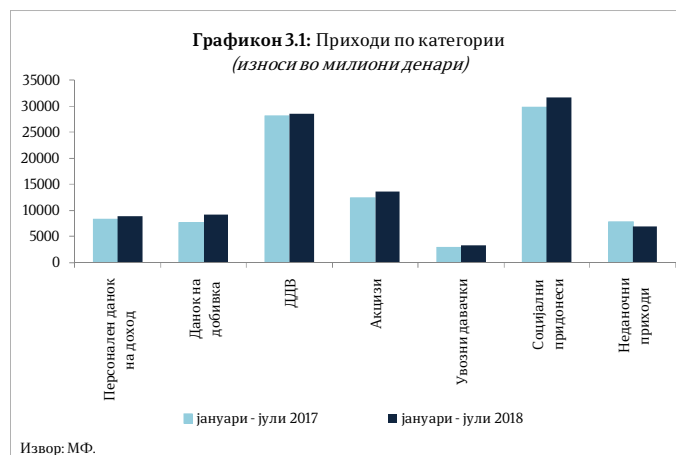
Вкупните приходи на Буџетот во првите седум месеци од 2018 година изнесуваа 106.248 милиони денари, односно 16,0% од БДП, што претставува поголемо остварување за 4,6% во однос на истиот период од 2017 година.

Даночните приходи во наведениот период се реализирани во износ од 63.959 милиони денари и во однос на истиот период претходната година се зголемени за 7,0%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 28.580 милиони денари, што претставува зголемување за 1,5% во однос на минатата година, со доминантно учеството во вкупните даночни приходи од 44,7%. Притоа, ДДВ е наплатен во бруто износ од 42.369 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 13.789 милиони денари (бруто наплатата е повисока за 8,0%,

додека повратот по основ на ДДВ е повисок за 24,7% споредено со истиот период во 2017 година). Во структурата на ДДВ најголемо е учеството на ДДВ од увоз кој забележува поголемо остварување за 12,6%, додека ДДВ од прометот во земјата забележа намалување од 1,4%.

Акцизите се остварени во износ од 13.719 милиони денари (учество од 21,4% во даночните приходи), што претставува зголемување од 10,5%. Така, од овие два индиректни данока вкупно се остварени приходи од 42.299 милиони денари, што претставува 66,1% од вкупните даночни приходи во овој период.

Приходите од персоналниот данок се остварени во износ од 8.895 милиони денари и забележуваат раст од 6,0% на годишна основа, при што 67,3% од персоналниот данок претставува приходот од данокот на плати и други лични примања, 9,0% од приходи од капитал, 6,6% од приходи по основ на договор на дело, 5,9% од приходи од игри на среќа и наградни игри и 3,8% од приходи од имот и имотни права. Приходите од данокот на добивка во овие седум месеци изнесуваа 9.225 милиони денари и забележаа поголемо остварување за 20,8% во однос на истиот период претходната година, што е главно резултат на доплатите по даночни биланси (зголемување од 28,5%), данокот наплатен по основ на месечни аконтации (зголемување од 27,6%) и задржаниот данок за странски правни лица (зголемување од 0,7%).

Приходите од царина се остварени во износ од 3.250 милиони денари и забележаа зголемување од 11,1%. Приходите од други даноци со остварен износ од 290 милиони денари забележаа поголемо остварување за 27,8% во однос на минатата година.

Социјалните придонеси од плата се остварени во износ од 31.771 милион денари, што претставува поголемо остварување за 6,6% споредено со истиот период од 2017 година, при што наплатата кај придонесите за пензиско и инвалидско осигурување е повисока за 6,4%, а кај придонесите за вработување и придонесите за здравствено осигурување за 6,9%.

Неданочните приходи се остварени во износ од 6.885 милиони денари и во однос на истиот период во 2017 година забележаа помало остварување од 12,6% (во овие приходи се приходите од профит од јавни институции, административни такси и глоби, концесии и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди, се остварија во износ од 966 милиони денари, што е речиси двојно повеќе во однос на минатата година.

Приходите од странски донации од меѓународна и билатерална соработка се остварија во износ од 1.676 милиони денари и се намалени за 37,2% во однос на истиот период лани.

Приходи по буџетски корисници

Буџетските приходи, односно приливот на средства во Централниот буџет, се остваруваат главно преку Министерството за финансии – функции на државата и во периодот јануари – јули 2018 година изнесуваат 109.071 милион денари, односно 94,9% од приходите на сите буџетски корисници, а претставуваат 68,7% од годишниот план на овој буџетски корисник.

Во рамки на Министерството за финансии – функции на државата преовладуваат даночните приходи кои претставуваат 57,9% од вкупните приходи и приливи на овој буџетски корисник, при што нивната наплата до јули достигна 56,7% од годишниот план. Приливот на средства по основ на задолжување во странство во овој период изнесува 30.529 милиони денари, што претставува 28,0% од вкупниот износ на овој буџетски корисник.

Следен буџетски корисник со најголеми приходи и прилив на средства е Министерството за образование и наука, чии приходи

изнесуваат 1.751 милион денари, односно 1,5% од приходите и приливот на средства на сите буџетски корисници и најголемиот дел од тој износ (81,1%) претставуваат неданочни приходи, главно по основ на такси и надоместоци.

Министерството за здравство оствари приходи во износ од 788 милиони денари, што претставува 0,7% од приходите и приливот на средства на сите буџетски корисници и 42,6% од тој износ претставуваат даночни приходи. Останатите буџетски корисници збирно имаат остварено 2,9% од вкупните приходи и приливи. Деталните податоци за секој буџетски корисник се прикажани во статистичкиот прилог на следниот линк (<http://finance.gov.mk/mk/node/693>).

Во однос на буџетските фондови, најмногу приходи остварува Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија, кои во периодот јануари – јули 2018 година изнесуваат 39.246 милиони денари и претставуваат 57,7% од годишниот план на Фондот. Фондот за здравствено осигурување на Македонија во овој период има остварено приходи во износ од 17.166 милиони денари, односно 59,7% од годишниот план на Фондот. Агенцијата за вработување на Република Македонија во првите седум месеци од 2018 година остварила приходи во висина од 1.368 милиони денари, што претставува 58,7% од годишниот план.

Буџетски расходи според економската класификација

Вкупните расходи на Буџетот во првите седум месеци од 2018 година изнесуваа 113.745 милиони денари, односно 17,1% од БДП, што е за 1,3% повеќе во однос на истиот период лани.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 108.616 милиони денари учествуваа со 95,5% и се зголемени за 5,7% во однос на истиот период од 2017 година.

Платите и надоместоците се реализирани во износ од 15.275 милиони денари што претставува намалување за 0,3% во однос на истиот период претходната година, а нивното структурно учество во вкупните расходи на Буџетот изнесува 13,4%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 7.949 милиони денари и споредено со истиот период од 2017 година забележаа намалување од 4,1%.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 79.996 милиони денари. Средствата за трансфери забележаа поголема реализација за 9,0% споредено со истиот период во 2017 година и истите учествуваа со 70,3% во вкупните расходи.

Средствата за социјални трансфери изнесуваа 58.062 милиона денари, забележаа раст од 6,7% и учествуваа со 51,0% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот на пензиското и инвалидското осигурување, кои зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, се реализирани во износ од 35.234 милиони денари, што е зголемување за 5,1% споредено со истиот период од 2017 година и учествуваат со 31,0% во вкупните расходи. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 18,6%, односно забележаа поголема реализација за 17,0%, а се реализирани во износ од 21.140 милиони денари. Блок дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 9.154 милиони денари забележаа зголемување од 4,2%, во споредба со истиот период претходната година. Субвенциите и трансферите изнесуваа 10.698 милиони денари што е зголемување од 33,1% споредено со минатата година.

Каматните расходи изнесуваат 5.396 милиони денари, што е за 6,4% помалку во споредба со истиот период од 2017 година. Расходите за камати од домашно задолжување се зголемени за 3,5%, додека каматите од странско задолжување се намалени за 9,8%.

Во анализираниот период, средствата за капитални расходи се реализирани во износ од 5.129 милиони денари со структурно учество од 4,5% во вкупните расходи (0,8% учество во БДП), односно забележаа пониска реализација за 45,8% во споредба со истиот период лани.

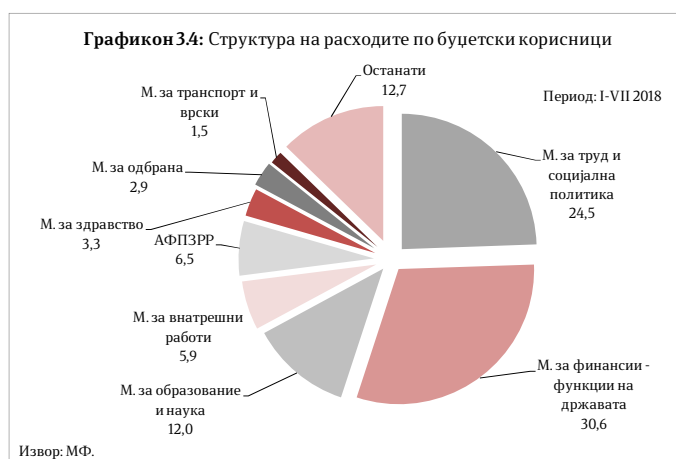
Расходи по буџетски корисници

Во продолжение е даден осврт на буџетските расходи за најголемите буџетски корисници, чиј вкупен годишен буџет изнесува 87,1% од вкупниот буџет на сите буџетски корисници.

Во периодот јануари – јули 2018 година, преку разделот Министерство за финансии – функции на држава¹ реализирани се 31.593 милиони денари, што претставува 80,6% од годишниот буџет. Најголем дел од расходите или 72,0% отпаѓаат на отплата на главнина, за што во периодот јануари – јули 2018 година потрошени се 22.751 милион денари, односно 101,1% од средствата планирани за оваа намена во 2018 година. По однос на каматни плаќања отпаѓаат 17,1% од вкупните расходи, за што се реализирани 5.393 милиони денари или 62,2% од планираното.

Министерството за труд и социјална политика во периодот јануари – јули 2018 година реализираше 25.243 милиони денари или 57,9% од вкупниот буџет за 2018 година. Притоа, најголем дел (73,3%) од расходите во овој период се наменети за тековни трансфери до вонбуџетските фондови, за што се потрошени 18.492 милиона денари или 58,4% од средствата наменети за 2018 година. Втора најзначајна расходна ставка се социјалните бенефиции, кои учествуваат со 18,9% во вкупните расходи. За оваа намена реализирани се 59,1% (4.759 милиони денари) од планираните за 2018 година.

Министерството за образование и наука во периодот јануари – јули 2018 година изврши буџетски средства во износ од 12.435 милиони денари, што е 49,4% од вкупниот буџет за 2018 година. Најголем дел од расходите (63,7%) претставуваат тековни трансфери до ЕЛС, за што се потрошени 7.917 милиони денари или 57,4% од вкупно планираните средства. Плати и надоместоци се втора најзначајна ставка со

¹ Во рамките на разделот *функции на држава* опфатени се следниве активности: навремено сервисирање на обврските (отплата на камата и главнина) на државата по основ на домашно и странско задолжување; редовна исплата на оперативните трошоци на државата по претходно доставена документација за исплата; учество во капиталот на меѓународни финансиски институции; плаќање ДДВ по основ на капитални инвестиции финансирани од донации, финансирање на проектите од поодделните компоненти од ИПА (национално кофинансирање и ИПА средствата од ЕУ). Исто така, во рамките на овој раздел, а согласно со Законот за буџетите на Република Македонија и Законот за извршување на Буџетот, предвидени се средства за покривање елементарни непогоди и средства за финансирање на непредвидените расходи во текот на фискалната година.

учество од 15,6%, за што се потрошени 1.939 милиони денари, односно 55,4% од вкупно предвидените. За стоки и услуги (кои учествуваат со 12,1% во вкупните расходи) реализирани се 1.504 милиони денари, што претставува 36,0% од вкупно предвидените средства за тековната година.

Во првите седум месеци од 2018 година, Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој (АФПЗРР) реализираше средства во износ од 6.712 милиони денари, што претставува 77,8% од планираните средства за тековната година. Најзначајна расходна ставка претставува субвенции и трансфери (со учество од 93,7%), за што во анализираниот период се извршени 6.292 милиона денари или 92,8% од планираното.

Во периодот јануари – јули 2018 година од страна на Министерството за внатрешни работи реализирани се вкупно 6.058 милиони денари, што претставува 58,8% од сопствениот буџет за 2018 година. Најзначајна расходна ставка претставуваат плати и надоместоци со учество од 69,8%, за што се потрошени 4.231 милион денари или 58,0% од планираното. Втора најзначајна ставка се стоки и услуги со учество од 15,8%, за што се реализирани 959 милиони денари или 56,1% од годишниот план.

Министерството за здравство во првите седум месеци од годината реализираше буџетски средства во износ од 3.447 милиони денари, што е 51,9% од вкупниот буџет за 2018 година. Тековните трансфери до вонбуџетските фондови имаат најголемо учество во расходите со 59,8%, за што во периодот јануари – јули 2018 година потрошени се 2.061 милион денари или 73,8% од средствата наменети за 2018 година. Стоките и услугите се втора најзначајна ставка со учество од 29,8% во вкупните расходи, а во анализираниот период за оваа намена потрошени се 1.027 милиони денари, односно 52,1% од вкупно предвидените. Реализацијата на капиталните расходи (кои учествуваат со 8,6% во вкупните расходи) изнесува 16,9% односно извршени се 297 милиони денари.

Министерството за одбрана во периодот јануари – јули 2018 година изврши буџетски средства во износ од 3.028 милиони денари, што е 46,5% од вкупниот буџет за 2018 година. Платите и надоместоците имаат најголемо учество со 71,3%, за што во првите седум месеци се реализирани 2.158 милиони денари, што претставува 57,1% од вкупно предвидените средства за тековната година. Стоките и услугите учествуваат со 22,6% во вкупните расходи, за што во анализираниот период се потрошени 684 милиони денари, односно 39,7% од вкупно предвидените.

За Финансирање на дејностите од областа на културата² во периодот јануари – јули 2018 година извршени се средства во износ од 1.806 милиони денари, што е 48,5% од вкупниот буџет за 2018 година. Платите и надоместоците имаат највисоко учество во вкупните расходи со 32,9%, а нивната реализација во првите седум

² Со финансирањето на дејностите од областа на културата се поддржуваат програмите на установите од областа на културата во издавачката дејност, библиотекарството, филмската дејност, музичката и сценско-уметничката дејност, заштитата на културното наследство, ликовната и галериската дејност, културно-уметничките манифестации, музејската и кинотечната дејност, меѓународната соработка од областа на културата, поддршката на младите таленти, организациите од областа на културата, децентрализираната на власта и поинтензивното реализирање на капиталните проекти.

месеци изнесува 56,6%, односно извршени се 595 милиони денари. Субвенциите и трансферите учествуваат со 32,5%, а за оваа намена реализирани се 587 милиони денари или 48,1% од планираното. За капитални расходи реализирани се 381 милион денари, што претставува 39,8% од вкупно предвидените средства за тековната година, а оваа ставка претставува 21,1% од вкупните расходи.

Министерството за транспорт и врски во првите седум месеци од 2018 година реализираше средства во износ од 1.570 милиони денари, што е 25,9% од вкупниот буџет за 2018 година. Капиталните расходи имаат највисоко учество во вкупните расходи со 68,9%, а нивната реализација во периодот јануари – јули 2018 година изнесува 20,8%, односно извршени се 1.082 милиона денари. Субвенциите и трансферите учествуваат со 25,1% во вкупниот буџет на овој корисник и за оваа намена извршени се средства во износ од 395 милиони денари.

Деталните податоци за секој буџетски корисник се прикажани во статистичкиот прилог на следниот линк (<http://finance.gov.mk/mk/node/693>).

Буџетско салдо

Во периодот јануари – јули 2018 година е остварен дефицит во Буџетот на Република Македонија од 7.497 милиони денари, што претставува 1,13% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет е остварен во износ од 7.092 милиона денари и претставува 1,07% од БДП.

4. СОЦИЈАЛЕН СЕКТОР

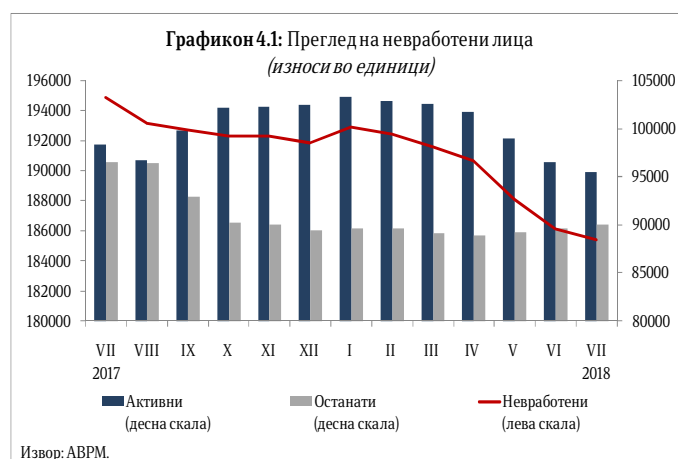
Нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ

Во периодот јануари – јули 2018 година, во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 119.017 нови засновани работни односи. Вкупниот број нововработени во овој период е повисок за 12,3% во однос на истиот период од 2017 година.

Од вкупниот број нововработени, 41,4% се вработени на

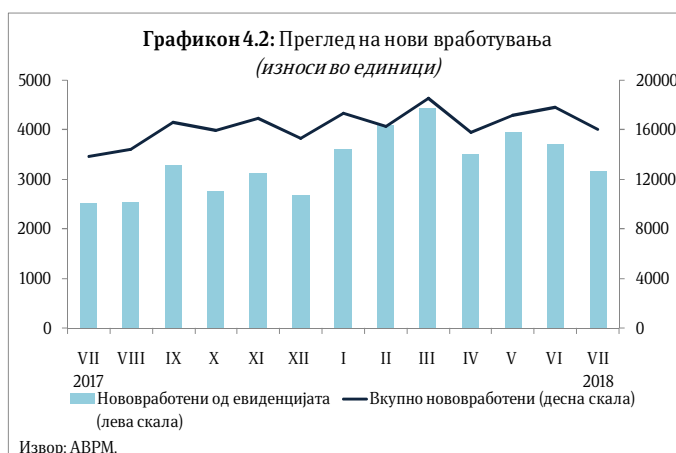
неопределено време, додека останатиот дел се вработени на определено време и за вршење сезонски работи. Од вкупниот број засновани нови работни односи во јули 2018 година 19,8% се од евиденцијата на невработени.

Вкупниот број невработени лица во јули 2018 година изнесува 185.428, од кои 95.421 се активни баратели на работа, а 90.007 се останати невработени лица. Во однос на

истиот месец претходната година, вкупниот број невработени лица е намален за 4,9%.

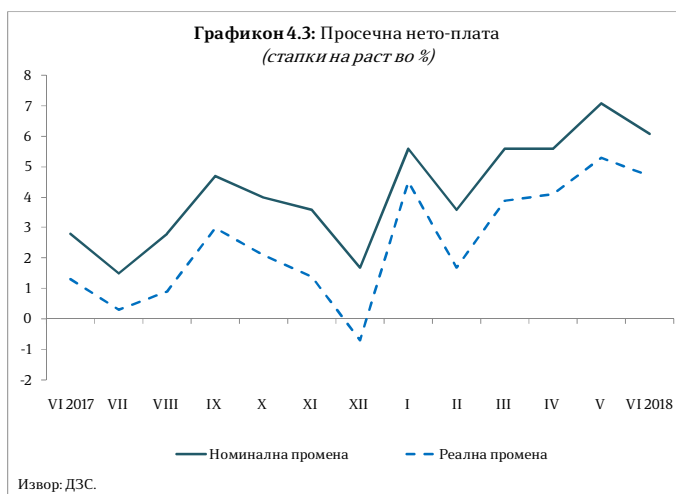
Најголем дел од невработените лица (66,8%) се градско население, а според половата структура 58,3% се мажи. Според степенот на образование, поголемиот дел, односно 57,5% од невработените се со непотполно средно образование или помалку, 27,9% се со завршено средно образование, додека 14,6% имаат вишо или повисоко ниво на образование.

По возрасни групи, најголемиот дел или 48,2% од невработените припаѓаат на возрасната група 25-49 години. Според времето на чекање на вработување, 49,7% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 8,4% чекаат 8 и повеќе години.

Плати

Просечната номинална нето-плата во јуни 2018 година оствари годишен раст од 6,1%, а во однос на претходниот месец е пониска за 1,3%. Најголем раст на просечната нето-плата се забележува во следните сектори: Рударство и вадење камен (20,4%), Информации и комуникации (16,7%) и Преработувачка индустрија (14,7%). Реалните плати во јуни забележаа годишен раст од 4,7%.

Просечната номинална бруто-плата во јуни 2018 година оствари годишен раст од 6,0%, а во однос на претходниот месец е пониска за 1,3%. Најистакнат раст на просечната бруто-плата се забележува во следните сектори: Рударство и вадење камен (18,9%), Информации и комуникации (16,9%) и Преработувачка индустрија (14,8%). Реалната

бруто-плата забележа годишен раст од 4,6%.

Пензии

Во јули 2018 година, во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување евидентирани се 312.703 пензионери, што претставува зголемување од 1,9% во однос на истиот период минатата година. На месечно ниво, бројот на корисници на пензија е понизок за 976 лица. Од вкупниот број пензионери, 64,1% се корисници на старосна пензија, 24,4% се корисници на семејна пензија и 11,5% се корисници на инвалидска пензија.

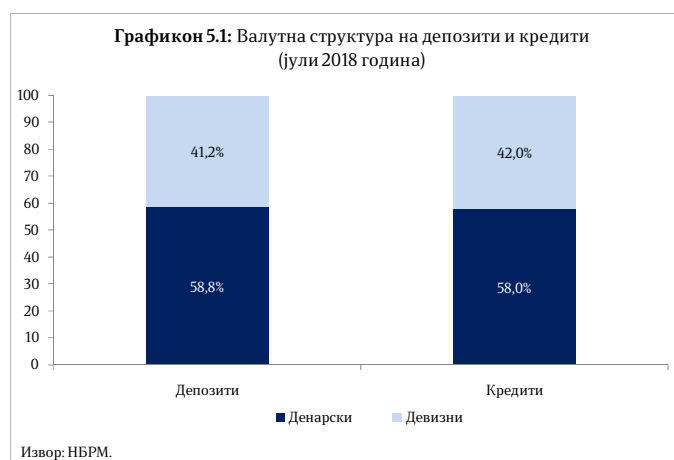

Просечната пензија во јули 2018 година изнесува 14.120 денари и е за 2,3% повисока во однос на истиот месец минатата година. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во јуни 2018 година (последни расположливи податоци) изнесува 58,5%.

Просечната старосна пензија во јули изнесува 15.416 денари, просечната инвалидска пензија изнесува 12.805 денари, а просечната семејна пензија 11.335 денари. За исплата на пензиите во јули 2018 година се потрошени 4.337,78 милиони денари, што претставува 50,2% од вкупните социјални трансфери.

5. МОНЕТАРЕН И ФИНАНСИСКИ СЕКТОР

Во јули 2018 година, Народна банка на Република Македонија ја задржа основната каматна стапка на 3,0%, како резултат на здрави економски основи и стабилни очекувања на економските субјекти, видливи преку поволните движења на девизниот пазар и растот на депозитната база на банките. Каматната стапка на расположливите депозити на 7 дена остана непроменета во однос на минатиот месец и изнесува 0,3%.

Примарни пари

Во јули 2018 година, примарните пари³ регистрираа раст од 11,9% на годишна основа, во услови на раст на вкупните ликвидни средства на банките од 19,6% и готовите пари во оптек од 5,1%.

На месечно ниво, примарните пари регистрираа раст од 16,8%, како резултат на зголемување на вкупните ликвидни средства на банките и готовите пари во оптек за 30,8% и 5,4%, соодветно.

Депозитен потенцијал⁴

Вкупните депозити на банките во јули 2018 година регистрираа раст од 1,3% на месечно ниво. Секторската анализа укажува дека споредено со претходниот месец, депозитите на приватните претпријатија се зголемија за 1,6%, а депозитите на домаќинствата за 0,6%.

Од аспект на валутата, во јули 2018 година споредено со претходниот месец депозитите во домашна валута се зголемија за 1,9%, а депозитите во странска валута за 0,3%.

Вкупниот депозитен потенцијал во јули 2018 година оствари раст од 11,3% на годишна основа. Анализирани според валутата, депозитите во домашна валута и депозитите во странска валута се зголемија за 12,5% и 9,7%, соодветно.

Од аспект на секторот, на годишно ниво депозитите на претпријатијата овој месец бележат раст од 10,5%, а депозитите на домаќинствата од 9,0%.

Според рочноста, на годишно ниво краткорочните депозити се зголемија за 5,9%, а долгорочните депозити за 15,0%.

Валутната структура на депозитите и понатаму е стабилна, при што депозитите во домашна валута имаат поголемо учество во депозитната база кое изнесува 58,8%.

Табела 5.1. Депозитен потенцијал и кредити на приватен сектор;

Депозитен потенцијал и кредити на приватен сектор (јули 2018 година)	Во милиони денари	Месечна промена	Годишна промена
Депозитен потенцијал	354.273	1,3%	11,3%
Денари	208.437	1,9%	12,5%
Странска валута	145.836	0,3%	9,7%

³Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари).

⁴НБРМ ги објави податоците од монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки, по нова методологија. Методолошките промени се направени заради усогласување со препораките од новообјавениот Прирачник и упатство за монетарната и финансиската статистика на ММФ од 2016 година (MFSMCG – IMF, 2016) и Техничката мисија на ММФ од областа на монетарната и финансиската статистика во НБРМ од 2015 година.

Краткорочни	160.658	0,4%	5,9%
Долгорочни	98.689	1,5%	15,0%
Кредити на приватен сектор	307.139	0,4%	6,2%
Денари	178.251	0,3%	9,2%
Странска валута	128.888	0,4%	2,3%
Краткорочни	56.000	-2,0%	4,5%
Долгорочни	232.376	0,8%	9,0%
Сомнителни и спорни побарувања	15.637	1,7%	-17,5%

Извор: НБРМ

Кредити на банките

Во јули 2018 година, вкупните кредити на банките кон приватниот сектор се зголемија за 0,4% во споредба со минатиот месец. Секторската анализа укажува дека во јули 2018 година кредитите кон претпријатијата се намалија за 0,2%, додека кредитите кон домаќинствата регистрираа раст од 1,1%. Од аспект на валутата, во јули 2018 година, на месечно ниво денарските кредити регистрираа раст од 0,3%, а девизните кредити од 0,4%.

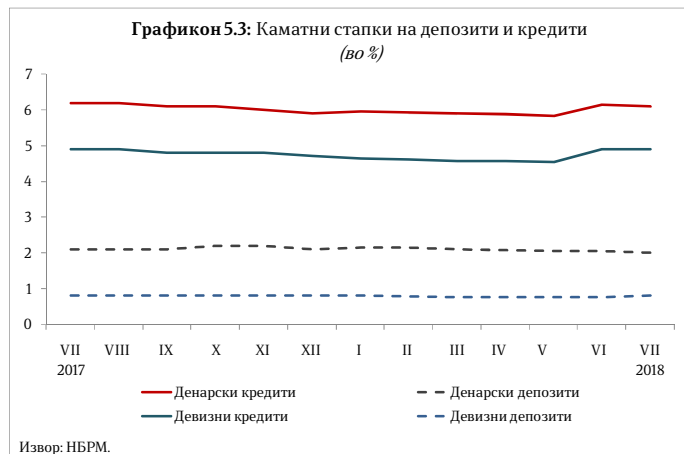

На годишна основа, во јули 2018 година вкупните кредити се зголемија за 6,2%, во услови на раст на кредитите на домаќинствата од 10,0% и на кредитите кон претпријатијата од 2,6%. Кредитите во домашна валута се зголемија за 9,2%, а кредитите во странска валута за 2,3%.

Од аспект на рочноста, долгорочните кредити бележат годишен раст од 9,0%, а краткорочните кредити од 4,5%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во јули 2018 година, вкупната каматна стапка на кредитите се намали за 0,06 п.п. во споредба со претходниот месец и изнесува 5,5%. Каматната стапка на денарските кредити се намали за 0,09 п.п. и изнесува 6,06%, а каматната стапка на девизните кредити се намали за 0,04 п.п. на месечно ниво и изнесува 4,87%.

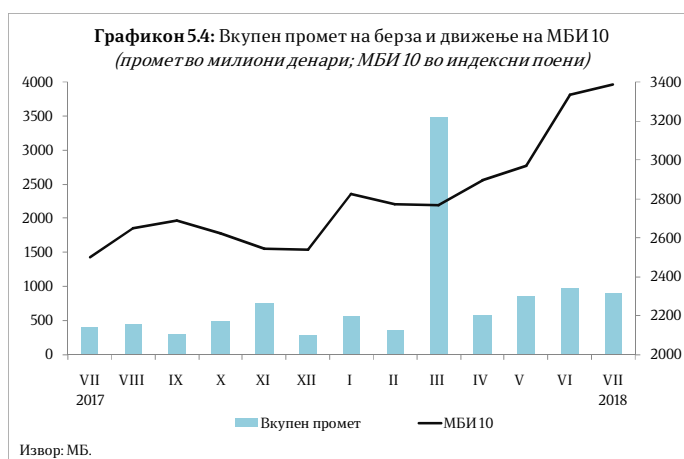

Вкупната каматна стапка на депозитите во јули 2018 година изнесува 1,42% и е намалена за 0,03 п.п. во однос на минатиот месец. Каматната стапка на денарските депозити се намали за 0,07 п.п. и изнесува 1,99%, а каматната стапка на девизните депозити остана непроменета во споредба со минатиот месец и изнесува 0,77%.

Пазар на капитал

На пазарот на капитал, во јули 2018 година вкупниот промет на берзата регистрираше пад од 6,6% на месечно ниво, како резултат на намалувањето на прометот од класичното тргување за 50,03%, додека прометот од блок трансакциите се зголеми за 161,6%.

Вкупниот промет на берзата во јули 2018 година изнесуваше 912,3 милиони денари и истиот е зголемен за 2,3 пати (127,6%) на годишно ниво. Македонскиот берзански индекс МБИ-10 на крајот на јули 2018 година изнесуваше 3.386,62 индексни поени, при што на месечно ниво индексот е зголемен за 1,6%, а во однос на истиот месец претходната година за 35,4%.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на јули 2018 година изнесуваа 2.622,8 милиони евра и во однос на претходниот месец се намалени за 19,4 милиони евра, додека во однос на јули 2017 година се зголемени за 349,5 милиони евра.

Министерство за финансии
Сектор за макроекономска политика
„Даме Груев“ бр. 12, 1000 Скопје
<http://www.finance.gov.mk/mk>
<http://www.finance.gov.mk/mk/node/693>